

FAMILIAR

DIURIU BELETRISTICU SI ENCICLOPEDICU — LITERARIU.

LITERATUR'A PROVENÇALA.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

(Fine.)

Vine acum întrebarea: fost'a ôre influențiată poezi'a italiană din cestiune de vreo alt'a străină? Răspunsu: în Itali'a, couchindu dia unele eunțiatuni ale lui Dante și Boccaccio, încâtu pentru poezi'a epică a predomnițu prin seclulu XIII. cea franceză, ăra încâtu pentru poezi'a lirică neindoițu cea provincială. Si într'adeveru istori'a ne învėtia, că la curțile Italiei superiori trubadurii gasise o nouă și pré plăcută patria, și cei ce din indigeni aspiră a se împartăși din glori'a numițloru poeți, trebuiă vrendu nevrendu se se încerce a-si areță talentulu poeticu în limb'a loru. De aci și aflămu mai mulți trubaduri însemnați de nascere Italiani, că Bartolomeiu Zorgu, Bonifaciulu Calvo, Lanfrancu Cigala, Sordel, marchisulu Adalbertu de Malaspina și alții. Chiaru și jocalatoru provinciali întempinămu pre la cele curți italiene și pre la festivitățile publice. ¹⁾

Desi dăra de o parte nu contestămu, că liric'a italiană antică s'a nascuțu din elemente indigene, din poezi'a și music'a poporală italiană, și că formele principale ale dăsei ipoezie, cantinea și sonetulu, numai numele lu-au comunu cu liric'a provinciale și franceze: de alta parte trebuie se concedemu, că ea are și părți constitutive străine, alesu provençali. Noi trecemu preste ace'a, că notiunile a face viersuri și poetu suntu și aici „trovare“ „trovatore“ că la Provinciali, desși poetulu se numesce mai bucuros „dicitore“

(=dicatoriu), și trecemu preste alte lucruri formali comune ambelor literature poetice. Memorămu numai în privinț'a cuprinsului séu materiei, că p. e. poetulu italianu Polo are unu sonetu întregu prelucrată după unu sonetu întregu prelucratu după o cantine a trubadurulu Perdigon. Asemenea imitėdia Amorozzo pre Aimeric de Peguilain, Jacopo de Lentino pre Folquet de Marsili'a și alții pre alții.

Cu tôte aceste nice unulu din vechii poeți italieni, înainte de Dante, nu face amintire de literatur'a provincială: unulu singuru, Folgore de S. Germiniano, laudă saltulu și cantulu Provençalilor. Pentru acea înse înriurinti'a literaturii poetice provinciali asupr'a italienei nu se pôte negă; ba chiaru și cuvinte provençali intrăra și fure suscepte în limb'a poetică a Italiei, numerulu caror'a unu Bembo lu-esageră, ăra alții că Castelvetro și Peticari din patriotismu reu întielesu lu-scarira ori lu-negara de totu, eruditii de a două clase vrendu asemeni cuvinte provençali a-le esplică din diferețele dialecte italiice.

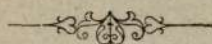
La totu casulu acea un'a nu se pôte trage la îndoiēla, că poezi'a provincială ăra în Itali'a încă în seclulu XIV. cunoscută și pretiuită. În cartea de petrecere socială intitulată „Cento novelle antiche“ ocure cantinea cutarui trubaduru chiaru în limb'a originală provincială, cea ce presupune cunoscinti'a acesteia în Itali'a. Mai multu: Dante zelėdia înconțra compatrioțloru sei, căci

¹⁾ Muratori Antiquitates Ital., II. 843.

acesti-a limb'a loru materna o postpuu limbei trubaduriloru. *)

Altmintrea Dante a fostu unu cunoscatoriu și amicu alu poesiei vechie provençali, imită câtev'a din formele de arte ale acestei, compuse chiar' versuri in limb'a cestiunata, si prin operele s'ale redică mai multoru trubaduri monumentu neperitoriu. Petrarc'a lu-imită intru acést'a, și poesiele lui demustra, că elu si-a fostu facutu studiu din liricii cei mai vechi ai evului mediu. Ambii au binemeritatu de poes'ă trubaduriloru și preste totu de literatur'a provinciale antica, carea fóra asemeni recomandatiuni din partea acestoru doi maiestrii, cine scie, óre nu s'ar fi datu incetu pre incetu cu totulu uitării și perirei?!

DR. GREGORIU SILASÎ.

J. Ch. Fr. Schiller.

1759—1805.

I. Chr. Fr. Schiller, coetanu și emulatoru cu W. Goethe pentru cunun'a nemorii în poes'ă germana, s'a nascutu in 10 Noemvre 1759 in Marbach. Tatalu seu din fiu de pânieriu (brutariu) intrându la militie, ajuns la rangulu de maioru, și cá atare se invoi mai pe urma, cá si uniculu seu fiu (prelânga 3 fete) se imbrașieze carier'a militara. Asiá primî invitatiunea principelui din Würtemberg de a-si tramite baiatul in nou infiintiat'a academia militara din Stuttgart, unde studiá (dela 1773—1780) ântâiu drepturile, si apoi medicin'a si unde fû premiatu in present'i'a lui Goethe, carele se abatú pe-acolo in excursiunile s'ale. Dar' inca de pre acum'a incepú a se ocupá cu deosebita predilectia cu filosof'ă si poes'ă. Dintre poetii germani 'lu atrase atunci mai alesu Klopstock. Primele s'ale incercari dramatice le aruncá in flacari; dar' nici in lirica nu-i prea succese atunci'a. Inca aci in etate abia de 18 ani incepe elu a lucrá la dram'a s'a »Rapitorii« (1777—1780).¹⁾ Dupa absolvirea studialoru fû denumitu de medicu prelânga unu regimentu; dar' nu-i placú nici prax'a medicala (pentru care n'aveá aplecare), nici subordnarea militara. Prelânga acést'a, parte prin edarea acestei drame pe spesele s'ale, parte printr'o viétia nu prea solida se incurcá in datorii. Dupa mai multe aventuri, din cari nu lipsi nici unu arestu de 14 zile (unde compuse tragedi'a s'a republicana »Conjuratiunea lui Fiesco in Genua«²⁾), esi din serviciu cu scopu de a se aplicá prelânga teatrulu din Manheim (unde se representá prim'a óra pies'a »Rapitorii.«) Dar' nesuccediéndu-i, se retrase la unu amicu alu seu la tíera (in Bauerbach), unde petrecúndu mai unu anu de zile (1782—1783), gatá tragedi'a s'a cetatianésca »Cabale si Amoru«³⁾

*) Dante Convito, pag. 93, 95.

¹⁾ »Die Räuber«. ²⁾ »Die Verschwörung des Fiesco zu Genua«. ³⁾ »Cabale und Liebe.«

(la inceputu sub numirea »Luise Millerin«) si proieptá renumit'a s'a drama »Don Carlos«¹⁾ De aci se reintórce la Manheim, unde remâne cá poetu teatralu pâna in Aprile 1785. In Dec. 1784 se presentá principelui Carolu Augustu din Weimar, carele petreceá la socrulu seu in Darmstadt, unde cetindu principelui actulu I din »Don Carlos«, acést'a 'lu denumi de consiliariu, ér' câtiv'a ani dupa ace'a capetá dela principele din Sachsen-Mainingen titul'a de consiliariu de curte.

Din 1785—1787 'lu aflamu la tatalu poetulu Kórner ântâiu in Lipsca, si-apoi la o via a acelu'a lângă Dresd'a, unde gatá pre »Don Carlos«, care fû prim'a óra representatu in Hamburg. De aci merse la Weimar, unde siedeá si Goethe, dar' erá dusu in Itali'a.²⁾ Aci fû primitu cu bucuria de renumitii scriitori Wieland si Herder. In 1788 'lu aflamu in Rudolfstadt, unde compuse poemele: »Dieii Greciei« si »Artistii.«³⁾ Publicându si »Istori'a decadintei Tieriloru de josu« fû denumitu in a. 1789 la midilocirea lui Goethe profesor de istori'a universala la univ. din Jen'a; er' in a. urmatoriu se casatori cu Charlotta de Legenfeld. De-aci incolo se dedicá cu totu-de-a-dinsulu studiulu istoriei si a filosofiei Kantiane, publicându felurite tractate in ramurile aceste.

In a 1792 Republic'a francesă i conferi dreptulu de cetatienu. Doi ani petrecú apoi in cerculu familiei s'ale, restaurându-se dintr'unu morbu greu; ér' in a. 1794 reintorcúndu-se la Jen'a, intrá in relatiuni mai intime cu Goethe si cu Humboldt. Legatur'a loru amicala carea durá pâna la mórtea lui Schiller — produce o influintia fórté salutară asupra productivitatiei spirituale a ambiloru poeti.

Acést'a este epoc'a de adeverata gloria poetica a lui Schiller si totu-odata atátu de bogata in producte literarie, incátu omulu nu-si póte inchipuí, cum dènsulu fiindu totu căm morbulentu in periodulu acést'a, a potutu se produca atát'a.

In a 1797 publicara ambii poeti »Xeniile«⁴⁾ ér' Schiller in anulu 1799 capd'operile s'ale poetice: »Poemulu despre clopotu« si »Wallenstein«⁵⁾.

Despre primul dice recensentulu, că »este poemulu celu mai artisticu, celu mai perfectu si totu-odata celu mai popularu alu lui Sch.«; ér' »Wallenstein« transpira de unu glasu atátu de intimu, de atát'a avèntu si sublimitate, de atát'a popularitate, precum nici unu altu productu alu lui Sch.⁶⁾

In anii urmatori aparú »Baladele« si alte ne-numerate poeme, între altele si »Fetiór'a dela Orleanu« tragedia in 5 acte si unu prologu.⁶⁾

Devenitu prin atâtea escelinte lucrari mai adoratu in a. 1798 este chematu de prof. ordinariu la universitatea din Tübingen. In a. 1802 pentru meritele s'ale literarie fû radicatú prin imperatulu in statulu nobililoru. Dar' fisiculu seu si altcum

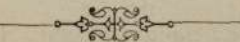
¹⁾ »Don Carlos, Infant von Spanien«. ²⁾ v. »Am. Famil.« Nr. 2 pag. 31. ³⁾ »Die Goether Griechenlands« si »Die Künstler.« ⁴⁾ v. nr. 2 pag. 31. ⁵⁾ Tradusa si in românesce: »Mórtea lui Wallenstein.« ⁶⁾ Tradusa si in românesce.

debilu, fiindu desu supus la suferintie parte mai usióre, parte mai grele, nu potú suportá unu atacu greu la plumâni, carele i curmâ firulu vietiei in 9 Maiu 1805.

Germanii inse i-au invecinicitu memori'a parte prin monumente (in Stuttgart si Weimar — aci impreuna cu a lui Goethe), dar' mai alesu prin formarea fundatiunei „Schiller“ in Dresd'a (a. 1859) cu menirea de a promová literatur'a nationala-germana, mai alesu poetica. Fundatiunea acést'a se urca aprópe la 1 milionu floreni v. a.

Imposanta a fostu serbatórea aniversara de 100 ani (in 10 Nov. 1859) dela nascerea lui Schiller, la carea a participatu cu entusiasm si pietate tóta suflarea germana de pe globulu nostru; ér numele lui Schiller si a lui Goethe suntu si voru fi pururea respicute cu cea mai mare veneratiune si cu adeverata admiratiune de totu natulu germanu precum si de straini.

Asiá sciú popórele culte se onoreze memori'a geniiloru lorú. *v. gr. b.*

Judetiulu.

— Romanu istoricu. —

VI.

Amaraciunile amorului.

„Se nu care cumv'a se te mai vedu vorbindu cu acestu boerasiu,“ repetase Sierbanu Voda de nenumerate ori cátra Rucsandr'a precându se întorceáu dela vênatóre, apoi chiar' si a-casa inainte de a se despartí de ea, i-o mai spuse odata.

Ea nu respunde nimicu, cà-ci firesce nu-i dedeá mân'a se-i descopere cà poftise pe Alexandru la dèns'a.

Lesne ne potemu dara esplicá agitatiunea ei. Dar' nici Alexandru nu erá mai liniscitu, — dupa o nópte petrecuta fàra somnu, se sculase inaintea faptului dfilei si se pregatise la intrevedereá cea multu acceptata.

Mai ántâiu consacrase toaletei s'ale o ingrigire cu multu mai mare cà de alta-data, apoi dupa ce terminase cu ea, o pornise spre strad'a Sierbanu Voda, desí erá desu de deminétia, pre cându întâlhirea s'a cu Rucsandr'a erá hotaríta pentru tîmpulu dupa tóca, spre séra deci.

Dar' sermanulu tîneru nu se mai rabdá a-casa, trebuia se iscodéscá prin pregiurulu conacului domnescu, cà se afle cine este acea lele Dochia, care aveá se-lu conduca adi in raiulu fericirei. Totu odata inse sperá, cà invértindu-se pe-acólea impregiuru, va isbutí a vedé faci'a adoratei s'ale pre la vre-unu geamu.

Fórte reu a facutu seraculu de elu, cà nu si-a infránatu poft'a s'a de a revedé pe Domniti'a, si cà indemnatu de acésta pofta dedeá mereu róta pe la hanulu Sierbanu Voda, ast'felu încátu neaperatu trebuira se-lu observe ómenii

din curte, cari aveáu se umble in susu si in josu in trebile casei.

Acesti ómeni aflasera de un'a alt'a dela vênatórea de eri, dar' mai cu séma de patiani'a Domnitiiei si de máni'a Domnitorului, deci vediéndu pe tînerulu boieriu. 'si dadura socotél'a, cà elu trebue se fia coconasiulu celu cu pricina, si zelosi de a serví pe stapénulu lorú se grabira a-i spune despre staruinti'a lui Alexandru impregiurulu hanului.

Vod'a cându audí despre acésta indrasnela a flăcaului vofi se-lu prindia si se-lu arunce in temnitia, dar' apoi 'si luá sém'a, cà-ci i erá téma de banulu Mihnea. Puse deci pe unu argatu cà se pândéscá pasii lui Alexandru.

Intru ace'a tînerulu nostru se sfirsia de doru. Cu cátu inaintá tîmpulu mai multu, cu atát'a devenia mai verabdatoriu si mai descuragiatu, cà-ci nu potuse inca iscodí nici o ocaziune cà se faca cunoscinti'a lelei Dochia.

Inzadaru aruncá din ce in ce totu mai dese priviri cercetátore in interiorulu curtii. Din cându in cându vedeá câte o femeia, dara nici un'a nu esia, elu inse din partea s'a nu indrasná a intrá in curte cà se vorbésca cu vre-un'a din ele.

Argatulu pusu de Voda cà se pândéscá pe Alexandru intielese de multu ca tînerulu boieriu umbla dupa cev'a si se hotari a face o incercare pentru a descoperí intentiunile lui.

„Dór' canti pe cinev'a,“ díse elu, cându vediú cà Alexandru se oprise din nou la pórtá pentru a aruncá érasu o privire in curte.

Tînerulu boieriu mesurá pe argatu cu o cántatura patrundietóre.

„Suntu de-aici din curte,“ facú argatulu clintindu din ochi.

Alexandru se socotise intru ace'a, cà nu va compromite déca va intrebá de lelea Dochia.

„Este o femeia la curte anume Dochia?“ intrebá elu prin urmare, dându-si unu aeru cátu se póte de nepasatoriu.

„Este,“ respunde argatulu, care erá istetiú si sêmtí indata cà coconasiulu voiesce prin midlocirea acelei femei se se puna in relatiune cu Domniti'a.

Lui Alexandru nu-i venia la socotéla se spuna asiá nici un'a, nici dóue, argatului cà se cheme pe Dochia.

Se decisese dara a indrugá vre-o minciuna.

„Am auditu de harnici'a ei...“ incepú deci cu voce sficiósa, ... „si cà ar' voi se se mute la tíera... pentru acést'a asi dori se-i vorbescu.“

„Éta-o, vine,“ facú argatulu aretându o femeia cámu in vërsta, care tocmai esia de pe pridvoru si cáutá cu ochii impregiuru.

„De buna séma pre tine te cauta,“ 'si díse Alexandru, „déca mai aveám puçina rabdare, n'ar' mai fi aflatu si acestu nesaratu de argatu — dar' nu-i nimicu,“ 'si mai díse spre mângaiare.

„Lelea Dochia esi pe pórtá, fàra a luá in séma nici pe Alexandru, nici pe argatu, cu tóte cà acestu din urma i dase buna-díu'a.

„Este in adeveru Dochi'a," intrebà Alexandru inca odata, cà-ci se indoià de sinceritatea flăcaului.

„Intrèba-o si pe ea dèca nu me credi pe mine," ripostà argatul pe scurtu si merse in curte, unde parù a avè de lucru si a nu se mai ingrigi de cele ce se petreceáu in giurulu seu

In realitate iuse pândiá.

Alexandru se luáse iute dupa Dochi'a, care apucase pe strada in susu.

Audièndu pasii tènèrului boieriu, doic'a Rucsandrei 'si mai rari pe ai sei, apoi cându sosi Alexandru in dreptulu ei, se dete de-o-parte si dîsè:

„In cimiteriulu sfântului George nou, vomu poté vorbi nepânditi."

Alexandru intielese indata i-tentiunea femeii, si fàra a-si dá aerulu cà ar' fi vorbitu cu betrân'a, apucà dreptu spre locul indicatu.

Argatul, care sèmtise intregulu adeveru si se luáse frumusielu dupa Alexandru, vediù cà acest'a intrà in cimiteriu si se puse la pórtá cá se vedia ce va mai urmá.

Din nefericire Alexandru, dupa-ce se intielese cu Dochi'a in gradin'a mortiloru, o puse se iésa ea mai ântâiu. Argatul vedièndu-o, intielese indata cà se întèlnise cu Alexandru si se decise a nu-lu mai slabí din ochi.

Urmarirea tènèrului nu costà vre-o ostenéla mare pe argatu, cà-ci Alexandru nu se pré de-parté de hanulu Sierbanu Voda si totu-òdata erá atátu de preocupatu, încátu chiar' dèca ar' fi vediutu pe argatu nu l'ar' fi recunoscutu si nu s'ar' fi temutu de elu.

In fine se apropiase tempulu multu asceptatu. La beseric'a sfântului George resuná tóc'a, ér' aprópe in acel'asi momentu intrà marele logofetu la Voda, cá se-i dea raportulu obiceiuitu si se-si primésca instructiunile necesare.

Sierbanu Voda, erá deci retienutu cá vre-o óra, éta de ce 'si alese Rucsandr'a tocmai acestu tèmpu pentru întèlnirea ei cu Alexandru.

Numai afurisitulu de argatu se nu fi fostu, s'ar' fi petrecutu tóte dupa placulu ei

Alexandru, se vede treb'a, luáse informatiuni amenuntíte dela Dochi'a, cà-ci de-abiá intrase marele logofètu in odaia de audientia, cându éta-lu si pe elu, cu pasi grabiti dar' nesiguri, trecându cele trei-patru trepte care conduceáu pre pridvoru. Aici trecù iute pe dinaintea usieloru dela odáile Domnitoriului si mersè dreptu la ace'a unde 'lu asceptá Dochi'a cá se-lu duca la stapâna-s'a Domniti'a Rucsandr'a.

Cátu erá de frumósa!

Inalta si subtirica de-i poteái cuprinde midí-loculu cu o mâna, cu peptulu rotunjoru, balaióra si rumena la faèia, cu guriti'a cá o garofitia, cu dinti albi cá fildesiulu si frumosi cá margaritariulu, cu ochi caprii invioritori, asiá erá Rucsandr'a, care in clipél'a cându intrà Alexandru la ea, stateá óbla lângá o feréstrea si facù unu pasu spre întèmpinarea lui.

„Am voftu se-ti multiamescu inca odata," incepù ea cu unu zimbetu imbatatoriu, „éta de ce ti-am dîsu se víi la mine."

„Scumpa Domniti'a," respunse Alexandru cu vocea tremurátore, „n'ai pentru ce a-mi multiamí."

„Mi-ai scapatu viéti'a," 'lu intrerupse Rucsandr'a cu o càutatura, care merse dreptu la inim'a tènèrului, apoi dete mân'a cu elu.

Alexandru lasându-se pe genunchi, luà ace'a mâna frumósa si-si lipí cu sete buzele s'ale cele infocate pe ea.

„Nu o-data, ci de o suta, de o mia de ori asiu fi gat'a a-mi jertfi viéti'a pentru d.-t'a," incepù elu.

„Scóla..." dîsè Rucsandr'a, apoi i-se curmà verb'a fàr' de veste si Alexandru sarisè naprasnicu in susu, cá-si-cându ar' fi fostu ridicatu de o péna.

„Si'a se deschise cu repeditiune nespusa.

Lelea Dochia intrase spariata.

„Pentru Domnedieu si maic'a précurata," dîsè ea ingrozita, „vine Mari'a-s'a Voda, auleo, ce va de noi."

„Ce se fia," facù Rucsandr'a cu mândrie.

„Vai, se ascundemu pe acesta cocouasiu, cá se nu dea preste elu!" dîsè lelea Dochia.

„Se-lu ascundemu. De ce?" Intrebà Rucsandr'a.

„Cá se scapi de rusine!" respunse lelea Dochia.

„Nu-i nici o rusine," obiectá Rucsandr'a, ci tocmai dèca l'amu ascunde ar' fi o adeverata ocara."

„Destula ocara si necinste pe capulu meu," strigá Sierbanu Voda, care intrase in acelu momentu si audise ultimele cuvinte ale Rucsandrei. Lelea Dochia o tulí pe usia.

„Pedescesce-me," dîsè Alexandru cu ochii sclipitori, punèndu-se intre Voda si fia-s'a, „pedescesce-me dèca ti-am gresítu cu cev'a, dar' nu infruntá pe Domniti'a."

„Nu te potu pedepsi," facù Sierbanu cu privirea incrunzata, „cà-ci nu esci vinovatu."

„Dèca este undev'a vre-o vina, apoi numai la mine póte fi," protestá Alexandru.

„N'am gresítu tata, nici eu nici acestu tènèru," dîsè acum Rucsandr'a, cu glasu tremuratori.

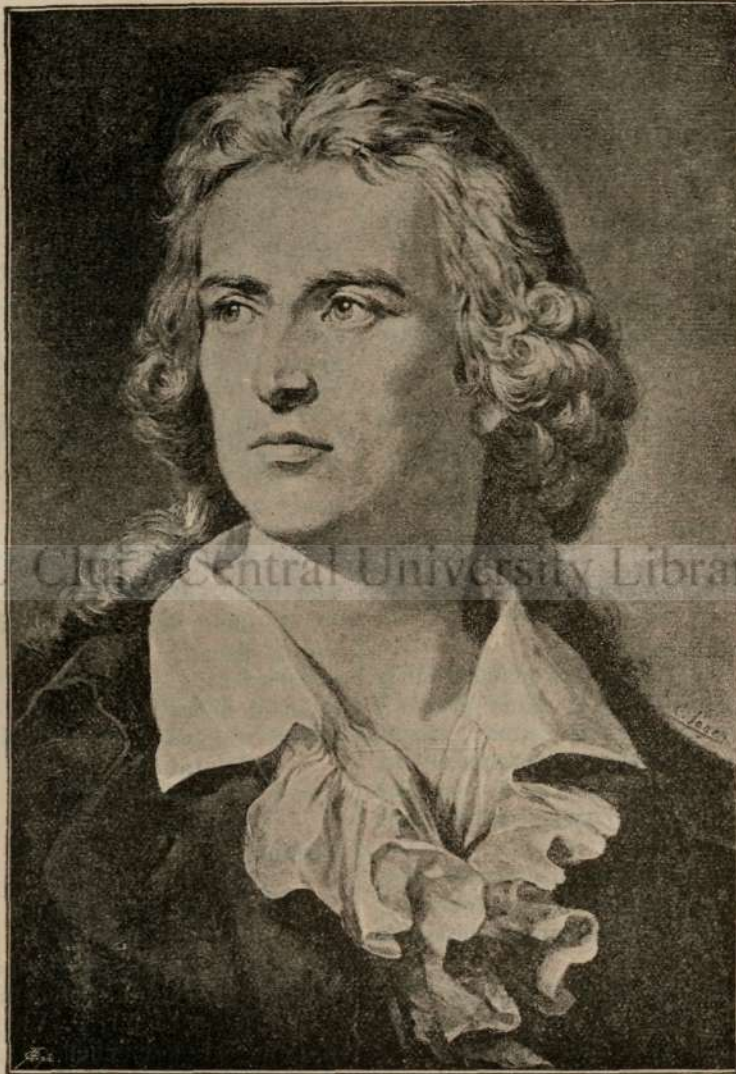
„N'ai gresítu?" o intrerupse Sierbanu aspru, apoi luându-si sém'a, cà nu este bine a tièné de martoru pe Alexandru la explicarile ce voiá se aiba cu fia-s'a, se întórse càtra acest'a si dîsè:

„Fètulu meu, destulu ai statu aici. Du-te a-casa, ér' ducându-te se taci despre cele ce s'au întèmplatu intre noi, cà-ci dèca nu vei vorbi nici-odata nimicu despre ast'a, va fi mai bine nu numai de noi, dar' si de tine."

Alexandru n'avù încàtrou, aruncându inca o privire lunga de induiosiare asupr'a Rucsandrei se retrase mutu si mahnitu.

„Rucsandra," dîsè acum Sierbanu Voda càtra fia-s'a, „mi-ai turburatu tóta firea ca portarea t'a!"

„Tata draga," respunse Rucsandr'a cu barbte, „eu nu-mi gasescu nici o vina."

J. Ch. Fr. Schiller
1759—1805.

(Schiti'a biografica vedi-o pe pag. 118.)

„Nici o vina!“ exclamă Sierbanu. „Se cade 6re si este cuviinciosu cá o Domnitia se-si deá int6lnire cu unu flácau in chili'a ei?“

„Déca acelu flácau a scapatu viéti'a Domnitiei, si déca Domniti'a de fric'a tata-seu nu-i póte multiamí faéia cu t6ta lumea, si nici se póte int6lni cu elu, cum se int6lescú ómenii...“

„Scapatu viéti'a!“ cu acésta exclamare o intrerupse Sierbanu Voda, „dá, asiu fi intielesu, déca s'ar' fi luptatu cu vre-o féra selbatica, elu inse te-a smúncitu numai, cá se nu te lovésca calulu teu. Si pentru acésta isprava gasesci tu cu cale se-i multiamesci, calcându in peti6re ori-ce cuviintia.“

„Tata,“ se rogá Rucsandr'a, „nu me dojeni asiá de aspru pentru unu lucru pe care 'lu gasescu atátu de firescu, ba cuviintiosu chiar', incátu n'asiu pregetá cá se-lu mai facu inca odata, ba si mai de multe ori...“

„Frumosu,“ replicá Sierbanu, „asiu mai trece cu vederea portarea t'a, déca flácaulu n'ar' fi tocmai fiulu lui Mihnea.“

„Nu te intielegu,“ observá Rucsandr'a.

„Nu scii, cá Mihnea 'mi este celu mai mare duşmanu.“

„Scúu, inse...“

„Si cá mai bine asiu voi se te vedu intinsa in cosciugu, decátu se te scúu soéi'a lui Alexandru.“

Rucsandr'a se facuse galbina cá cér'a.

„Eu... soéi'a lui Alexandru...“ ingâná ea dupa o pansa lunga, „unde te duci cu gândulu... tata?“

„Nici-odata,“ reluá Sierbanu, „nu voiu ingadui acésta unire.“

Domniti'a se reculese.

„Singuru m'ai fácutu se me gândescú la unirea mea cu Alexandru... cá-ci pâna acumu,“ adause ea punéandu-si mân'a pe inima, „numai sémintiulu recun6scintiei m'a stapénitu faéia de elu. Acum inse trebue se te intrebú: n'ar' fi mai bine cá prin acésta unire se impací si se imblândiesci pe duşmanulu d.-t'ale.“

„Nu-i cunosci pe acesti ómeni,“ erupse Sierbanu, „decátu se me unescu cu ei, mai bine...“

„Nu te jurá tata,“ 'lu intrerupse Rucsandr'a spariata.

„Mai bine se n'am parte de tine,“ 'si sférsí Sierbanu Voda juramentulu seu, pe care 'lu mai intari adaugându, „asiá se-mi ajute! D.-dieu!“

„Tata nu potú se-mi tâlcuescu artiagulu d.-t'ale, domolesce-te tata.“

„Nu, nu voiescu se mai audu de acesti ómeni. Se nu care cumv'a se indrasnesci a mai vorbi vre-odata cu acestu Alexandru.“

„Dór' nu vréi se me faci calugaritia?“

„Ba déca nu-mi fagaduesci, cá te vei tiéné de porunc'a mea...“

„Nu potú!“

„Nu potú?“ strigá Sierbanu Voda aprinsu, „ti-oiu aretá eu t6e cá potú!“

„Ai t6ta puterea asupr'a mea, dara nu cere dela mine unu lucru, care este impotriv'a firei. Tu poti porunci, eu inse... eu... nu potú ascultá.“

„Nu te voiu intrebá de poti séu de nu poti, ci voiu curmá t6ta sfad'a, trimitiéndu-te la manastire.“

Rucsandr'a 'si muşcá buzele.

„La manastire?“ repetá ea apoi cá si unu ecou.

„Da, te trimitu la maici, se-ti mai domolésca firea, se ti-o mladieze.“

„La care maici?“ intrebá Rucsandr'a.

„Ba dieu,“ facú Sierbanu Voda batjocorindu, „ai vrea se scii de-acum unde am se te trimitu, cá se spui si... lui Alexandru.“

Rucsandr'a n'avuse acésta intentiune. Intrebuse cum ar' fi intrebatu ori-cine. Observarea nedelicata a tata-seu o vatamá, dar' totu-odata o puse pe gânduri.

„Me plecu si tacu,“ cu aceste cuvinte Rucsandr'a voi se curme acésta intrevorbire.

Sierbanu Voda, vediéndu pe fia-s'a asiá de plecata, se indoiosia, cá-ci o iubiá fórté multu.

„Rucsandra“, reincepú elu cu vocea lina, „ce'a ce ceru dela tine este numai spre binele teu. Tu ai fostu totu-de-a-un'a féta cu minte; speru cá si acum te vei int6rce de pe calea cea ratacita si-mi vei face pe placu.“

„Tata, de ce-mi ceri unu lucru pe care nu-lu potú face,“ replicá Rucsandr'a.

„Nu-lu poti face? Ce vorba este ast'a scump'a mea,“ reluá Sierbanu Voda. „Pâna astadi n'am mai aeditu-o din gur'a t'a.“

„Fiindu-cá pâna astadi nu mi-ai cerutu nici unu lucru, care se nu-mi fi fostu usioru de fácutu.“

„Inchipuesce-ti cá-si-cându nu l'ai cun6sce pe acestu flácau,“ reincepú Sierbanu. „Ajunga-ti cu recun6scintia ce i-ai aretatu pâna acum. Éta 'ti iertu si necuviinti'a ce ai fácutu, déca 'mi fagaduf cá nu vei mai vorbi nici-odata cu elu.“

„Oh, tata!“

„Mi fagaduesci?“

„De ce me silesci se-ti stérnescu din nou artiagulu.“

„Nu vréi dara?“

„Nu me lasa inim'a!“

„Inim'a, nimicuri. Df mai bine cá esci o indaratnica, cá voiesci se me nesocotesci!... dar' me juru pe viulu Domnedieu...“

„Érasi te juri... Vina-ti in fire tata. Tocmai d.-t'ale, care esci chematu a veghiá asupr'a sortií unei tieri intregi, nu ti-se cuvine se-ti pierdi cum-petulu si chibzuél'a pâna intru-atát'a, incátu se te jori pentru unu nimicu, cá unu omu de réndu.“

„Destulu,“ i curmá Voda cuvéntulu, cá-ci la acésta infruntare nu tocmai nefondata a fíiei-sei, i-se suise sângele la capu, „destulu, numai un'a mai voiescu se audu, te lapedi de Alexandru, dá séu bá.“

„Tata draga“

„Nici unu cuvéntu mai multu, dá séu ba,“ racní Sierbanu.

„Ei bine dara...“

„Dá séu bá,“ repetá inca odata Voda infuriatu.

„Ba!“ făcù Rucsandr'a decisa.

„Bine,“ respunse Sierbanu, „vei vedé, tu ce ti-ai facutu,“ si cu aste trânti usi'a.

Indata ce esí, puse o santinela dinaintea chiliei. Apoi trimise dupa unulu dintre confidentii sei cei mai credintiosi, se sfatui cu dânsulu si 'lu insarcinã se execute hotarîrile ce luãse.

Cãtra sêra Rucsandr'a fû provocata se se imbrace de caletoria, apoi dupa-ce fû gat'a o luara si o dusera in curte.

Acolo stateã o trasura inchisa de totu si trasa de patru cai, semnu cã erã menita pentru o caletorie mai indelungata.

In acêsta trasura o pusera si o lasara singura. Nimeni nu cupriuse locu lângã ea. Trasur'a porní, merse tóta nóptea. Inspre dîna se oprí.

„Am sositu?“ intrebã Domniti'a, care erã cã si aiurita de repede schimbare a sortii s'ale.

Nici un respunsu.

Intr'unu târdiu se deschise unu geamu din partea despre capr'a trasurei si unu glasu de barbatu intrebã:

„Poftesci se te cobori puçinu josu?“

„Deschide-mi usi'a!“ cerù Rucsandr'a.

Geamulu prin care vorbise barbatulu celu necunoscutu se inchise din nou si érase fû acoperitu cu piele, cum fusese si mai nainte. Apoi preste câteva momente se crepã puçinu usi'a trasurei si aceluasi glasu de barbatu dîsè:

„Binevoiesce a te aplecã spre acêsta usia, cã se-ti legamu mai ântãiu ochii.“

„Se-mí legati ochii?“ esclamã Domniti'a.

„Dar' ce, suntu ôre o facatôre de rele, de me tratati ast'felu?“

„Avemu porunca strașnica dela Mari'a-s'a Voda, se nu care cumv'a se te lasamu se vedi unde te aflu, deci, deca voiesci se esi din trasura, siliti suntemu se-ti legamu ochii.“

„Atunci mai bine remãnu aici,“ se hotarí Domniti'a.

„Nu-ti este nici sete, nici fôme?“ mai intrebã necunoscutulu.

„Nu!“

Usi'a trasurei se inchise din nou.

Rucsandr'a érase remase singura si prin intunerecu desí sêmntiã cã este dîna.

O amaraciune mare i cuprinse inim'a.

Mereu se intrebã: „de ce am se suferu eu acêsta ocarã,“ dar' nimeni nu veniã cã prin unu gestu macaru, nimicu nu se întemplã, cã prin vre-un'a din peripetiile acelei întemplari se-i lamuresca starea s'a.

Déca ar' fi indrasnitu a cercetã mai cu hotarîre in fundulu inimei s'ale ar' fi trebuitu se descopere, cã iubiã pe tãnerulu Alexandru, si cã acestu amoru devenise unu isvoru de suferintie amare.

„Dar' cu tôte cã nu ajunsese la o lamurita cunoscentia a starei s'ale, o nespusa sêmntire i dedeã curagiulu pentru a suportã aceste amaratiuni cu destula barbatia.

Trasur'a pornise din nou. Mergéã, totu mergéã unu mersu monotonu.

Biat'a fiantia plapânda, parasita pustetului de singuratate ar' fi trebuitu se nebulésca, deca gândurile s'ale cele sburatôre nu s'ar' fi succedatu necontenitu si priu unu tainicu si nedeslegatu farmecu n'ar' fi transpusu-o din nóptea temnitiei s'ale ambulante in palaturile d'aurite din imperiulu visuriloru fericitôre.

De-odata trasur'a se oprí din nou. Rucsandr'a érase fû intrebata, deca nici acum nu are vre-o trebuintia, deca nu i-e fôme, séu sete, ori deca nu voiesce se se dea josu din careta.

Biét'a fêta intiepenise, flamândise.

De asta-data nu mai fû asiã de cerbicôsa, cã-ci vai, trupulu celu slabu cu necesitatile s'ale cele vile incepuse a ingenunchiã spiritulu ei celu maretiu si 'lu coborí de pe inaltimile unei sublimi cugetari la platinudinele vietiei.

Se invoí dara a fi legata la ochi, cã-ci sêmntiã o mare trebuintia de a-si destiepení petiôrele, de a respirã puçinu aeru próspectu si in fine a-si domoli fômea si a-si potoli setea, si pentru a satisfice acestoru trebuinti silita erã a se coborí josu din trasura.

Fu legata la ochi cu o naframa négra si dupa ce celu ce o legase se convinse cã nimicu nu poteã zarí prin naframa, se deschise usi'a trasurei ér' o mâna de barbatu o luã pe a ei si conducându-o binisioru o dete josu.

Rucsandr'a sêmntí sub petiôre unu covoru môle de éroa verde si respirã aerulu balsamatu de padure, ast'a o facù se presupuna cã a sositu in o dumbrava, dar' nici unu semnu nu avù care se-i fi spusu cã in ce parte a locului se afla.

Ah, cum i se smâciã mân'a spre nafram'a cea afurisita, cu cãta sete doriã se-si rupa de pe ochi vèlulu care o impedeã de a sôrbe cu ochii chipurile de priu pregiuru, dar' barbatulu de lângã ea de o mâna o tiêneã, ér' pe cealalta o padiã, cã-ci in momentul in care se incercase a o redicã puçinu, sêmntise, cã cu o apucatura repedita omulu o prinse de incheietur'a mânei celei libere si dîsè:

„Te rogu Domnitiã, nu me sili cã se te legu si de mâni.“

„Du-me dar' puçinu in susu si in josu, cã se-mí destiepenescu petiôrele.“

„Poftimu,“ respunse barbatulu, „ne vomu preumblã puçinu, apoi, deca vei poftí te vei pune la mès'a, care se tinde aici pe érba verde. Vei mânecã si vei bé coconitia, cãtu 'ti va cere inim'a, ér' dupa-ce te vei saturã si te vei adapã, vomu plecã érase, credu cã vomu ajunge pâna nu va inoptã.“

Rucsandr'a facù vre-o doi pasi in susu si in josu, condusa de necunoscutulu barbatu care o luãse la braçiu. Dupa ce-si mai destiepenise puçinu trupulu se asediã la mèsã si mânecã si beu puçinu. Apoi plecara.

Mersera că vre-o două trei ore, în fine se oprira, trașur'a se deschise naprasnicu, fără că se se fi luat precauțiunile de pâna acum.

Rucsandr'a ne mai fiindu legata la ochi poteá vedé.

Uimita privi impregiuru.

Erá unu locu fôrte romanticu, unde se vediu de-odata. Giuru impregiuru munti si déluri. Drumulu sierpuindu lânga albi'a unui rîu prundosu cu apa verde cá smaraldulu si facîndu perle albe de spuma.

Dreptu în façi'a ei se redică o stânca rîpósa coronata cu bradi înalti si svelti în dosulu càror'a se vedeá vêrfulu unui turnu.

Est'a erá de buna-séma turnulu besericuției dela manastirea unde avé se fia închisa fét'a lui Sierbanu Voda.

„Amu sositu,“ aceste cuvinte ale barbatului necunoscutu care escortase pe Rucsandr'a ne spunu cá am ghicitu adevèrulu.

„Vei vedé locurile astea si de-aici incolo,“ continuá barbatulu, „éta de ce nu ti-am mai legatu ochii.“

Apoi o poftíse cu unu gestu se mérge spre turnuletiulu pe care 'lu zarise.

Erá o poteca îngusta si tiépisia, care conduceá la schitu, cá-ci colea susu în munte nu poteá fi o manastire, ci unu schitu numai.

Facura cá vre-o jumétate de óra pana ce ajunsera dinaintea unei portii înguste, care serviá de întrare la unu micu complexu de edificii mici, din care se compunea asediamentulu religionaru numitu schitulu Lespedile.

Insoçitoriulu Rucsandrei batù în acésta pórtá în scadintia anumita. Apoi acceptá. Dupa câteva momente se audíra pasi têritori. O voce femeiesca întrebá :

„Dumniat'a esci?“

„Da, eu suntu,“ respunse barbatulu.

„Aduci pe Domniat'a!“ adause alta voce de femeia.

„Dochia, tu esti?“ strigá Rucsandr'a, care cu uimire recunoscuse glasulu ce resunáse mai pe urma.

În acestu momentu se deschise pórt'a.

„Eu-su,“ respunse totu-odata Dochia trista.

„Cum ai ajunsu aici?“ o întrebá Rucsandr'a.

„Mai sciu si eu, de-a órb'a, cu ochii legati cá vai de mine.“

„Si pe tine te-a chinuítu asiá?“

„Dór' nu te voru fi adusu si pe d.-t'a cá pe o róba ticalósa.“ — Întru ace'a conducatoriulu Rucsandrei vorbise incetinelu cu maic'a betrána, care venise de le deschisese pórt'a. Calugariti'a, dupa ce-'si ispraví vorb'a cu necunoscutulu se întórse cátra Rucsandr'a sí-i díse cu tonu secu.

„Intrati, în schitu veti avé destula vreme cá se vorbiti.“

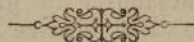
Femeile intrara, ér' conducatoriulu Rucsandrei se întórse la trasura si apucá cu ea drumulu spre Bucuresci.

A dóu'a dí Sierbanu Voda scia, cá fi'a-s'a ajunsese la locul ce-i destinase întru pocáirea ei.

În adevèru, chili'a în care Rucsandr'a fú condusa seméná mai multu a închisóre decâtu a locuintia cum se cade.

(Va urmá.)

TEOCHAR ALEXI.

De ce te-ai mai nascutu . . .

De ce te-ai mai nascutu în lumea
Ce este-o casa de nebuni,
Unde te-ascépta numai chinuri
Si a prostiloru minuni.

De ce te-ai mai nascutu, se-ti prinda
Virtutea t'a, cu braçi reci,
Strigarea cea infricosiata
A calumniiloru de veci.

Abiá cu degetulu; te-arata
Unu mincinosu, celoru misiei,
Si éta cum dup'áloru urme
'Ti saru în spate atáfi pigmei, —

Ce-ar' vré s'arunce bard'a 'n luna,
Se traga ceriulu pe paméntu,
Ér' paméntulu se-lu cufunde
Într'alu infernului morméntu. —

De ce te-ai mai nascutu în lume
Déca nu poti se beai precum,
Bea marea riurile lunei,
Se beai, trei mori se pui pe drumu.

Déca iti tremura suflarea
Cându în injurii te-ai pierdutu,
Déca desfráulu nu ti-e prietinu,
De ce în lume te ai nascutu.

Se-mi spui de ce mai vré se-ti díca
Cá si tu esci din veaculu nou,
Dac'alu prostiei glasu de-arama,
Nu te-a clatitu — si-ai remasu bou.

Déca nu strigi cá elefantii,
Ci 'n gurruiu de turturea,
Spui tuturor'a ce se cade
Si strigi cá lumea e misiea.

De ce nu joci si tu cá altii,
Tovaraste se legati,
Din dí în dí, din nópte 'n nópte
S'apareti totu mai minunati.

Cá-ci déca vré se-ti créda lumea
Cá esci a ei si ea a t'a,
Me crede cu virtutea sfánta
Pe nime nu vei imbetá.

Traianu H. Popu.

Manca-auru.

— Istorie din Carpati. —

De Dr. Albert Amlacher.

Plaiurile încântătoare ale muntilor minerali ardeleni, se potu semená cu cele mai frumoase regiuni din Europ'a. Formele minunate si fantastice ale colinelor, posetiunile pictoresci ale satelor preste cari se aredica bólt'a ceriului pururea azurie, cine le-a vediutu odata — nu le mai póte uitá.

Cetele touristiloru straini inca n'au strabatutu aceste tienuturi. Prin muntii acesti'a numai cei de prin pregiuru caletorescu, si numai esceptionalu din cându in cându se ivesce ici-colea si câte unu englezu, carele cutéza a se aretá pre aici intocmai cá si unu pioneriu, cá ast'felu totu atátu de grabnicu éراسi se dispara. Pentru ace'a suntu aici inca tóte originale si fâra vapséla: omulu si natur'a, inse plini de viétia si potere.

„Cátu de fericiti trebue se fia ómenii, cari locuescu aici!“ cugetám in mine, cându calcaiu pentru prim'a óra pre acestu paméntu. — Inse déca undev'a, desiguru aici se potrivescu cuvintele poetului:

„Lumea e perfecta pretotindenea,
Unde nu e omulu cu dorérea s'a.“

Aici paméntulu pastréza auru in sênulu seu, pentru ace'a ómenii cari locuescu in aceste sate si orasie cu o positiune atátu de încântatóre, n'au alta dorintia, nu cunosc decátu unu indemnu: Aurulu.

In vine mai multu séu mai puçinu bogate se intinde nobilulu metalu galbenu, prin vastulu etagiu a muntiloru minerali, de ace'a tóte cóstele déluriloru suntu subminate, fiinti'a báiloru si ocnelor se vedesce din departare, prin colórea deschisa a movileloru de moluz, cari se aredica inaintea báiloru.

Neobositu scrutéza si scormonescu saporii de auru acolo in internulu pamentului, si cine are norocu, — duce comóra a-casa!

Cátu unulu care érá deminétu'a inca cersitoriu, dispune sér'a de mí de floreni. Altulu érá din contra, lucra, chinue si rouncesce díle intregi, fâra a poté dobândi altu-cev'a, decátu dóra numai cele trebuintióse pentru lips'a díluica, si fâra a poté produce decátu ce e necesariu pentru intarirea fórté primitiva a minei. Totu ce scóte, nu é alt'a decátu pétr'a góla carea cându o pune in piu'a de metalu, nu produce nici unu graunte de auru scilpiciosu. Asemenea o patiesce adese-ori si legiunea spalatoriloru de auru, care 'si cérca noroculu pre tiermurii micutiiloru páraie séu in valurile repeði ale Ampoiuluiu séu ale Ariesiului.

Ori încàtráu vei privi pretotindenea observi ace'asi activitate generala, circulatiune ciudata si diversa, despre cari ni vestescu istoriele de pre tienuturile de auru ale nouliu continentu; pretotindenea ace'asi sórte variabila, ace'asi întémplore órba, adese-ori fatala . . . .

Érá in septemânu'a rosaliiloru anului 186... cându suiám priporulu care duce din pictoresculu Hondolu la Boiti'a. — Din vale resunáu bubuitulu si larm'a piuelor, si strigatulu, cu carele câte unu spalatoriu de aur, indemná la lucra pre camaradulu seu, ce lucrá in óre-care departare de elu. — Saporii de aur treceáu pre lângá mine, geméndu si gâfaindu sub povar'a saciloru plini de pétra ce contineá aur si carea o duceáu la piu'a de metalu se o sfaríme.

Mai conveniám din cându in cându si cu câte unulu mai fericitu, carele déjà ajunsese a fi proprietariulu unui calu, ce duceá in loculu lui povér'a grea.

Lacomí'a face pre omu jalusu si invidiosu fácia cu deaprópele seu, încátu numai arare-ori 'si unescu mai multi poterile in interesulu binelui comunu si a ajutoriuluiu imprumutatu.

Totu insulu 'si cérca singuru noroculu seu, si nu vré cá si altulu se se impartasiésca din câscigulu lui.

In fine ajunsese pâna la acelu locu, unde drumulu — pâna ací piedísiu, — pornesce in directiune drépta pre lângá cóst'a délului. Nu departe de aici o gramada de moluzu, 'mi dete a intielege cá in apropiere trebue se esiste o baia.

Dupa o scurta cáutare o aflái: inse mare 'mi fú mirarea, cându observái, cá e baricadata si inchisa cu scânduri. Inaintea intrarei se redicá o cruce mare de lemn, in carea érá taiata o inscriptiune. Atari cruci dupa datiu'a acestoru tienuturi se redicáu si asiediáu in atari locuri unde se întémplesse vre-o nefericire . . .

Numai decátu me apropiái intr'acolo spre a me convinge despre cuprinsulu inscriptiunei, si a vedé a cui memoria o vestescu literele acestea.

Am remasu adéncu mişcatu cându cetii: — „Aici in acésta baia s'a nefericitu Bucuru Solde, in 4 Maiu 186.... Cându si-a intinsu mân'a spre a-si prinde noroculu, crud'a mórté 'lu-a rapitu... Isuse Christóse, Mântuitorulu omenimei indura-te spre sufletulu lui, si mângáie pre parasít'a s'a — mama.“

Adéncu mişcatu priu aceste cuvinte pre cátu de simple pre atátu de doióse, me întórsei catra drumu; si fiindu obositu de suitu, me asiediái pre covorulu mirositoriu de cimbrisoru, si meditându priviám in josu spre valea ce se intindeá la pólele délului.

Jelnice éráu cuvintele ce resunáu de pre ace'a cruce voiosului trecatoriu; si puçinu se potrivíáu cu coloritulu si pomp'a de primavéra a impregiurimei, . . . cu parfumulu care 'lu respândíáu florile de prin tóte partile, si cu ceriulu zimbitoriu a unei díle de primavéra.

„Cându si-a intinsu mân'a spre a-si prinde noroculu, l'a rapitu crud'a mórté,“ dísei eu in mine.

Da, — intr'adeveru asié este in acésta viétia; fericirea si nefericirea de multe-ori dáu mân'a un'a cu alt'a, si adese-ori, cându omulu crede cá a câscigatu-o pre ace'a, acést'a din urma se acatia de elu si-lu urmáresce neintreruptu.

Cuprinsu de cugetari multu mai serióse cá mai înainte, priviám acum regiunea dragalasia din pregiurulu meu. Pre potec'a, carea sierpuindu in diferite cotituri conduceá pâna in vârfulu délului, pre carele me aflám eu, — pre potec'a, dícu desí fórte piedísia, dar' siguru, pentru-cá erá calea cea mai scurta din Hondolu, se suiá o betrána, carea fâr' a me observá, trecú cu pasi repedi pre lángha mine, si inca atátu de iute, câtu numai i permiteá etatea s'a.

Déns'a portá costumulu frumosu a locuitoriloru din muntii minerali.

Nafram'a din stofa fina impaturata si indoita in feliurite chipuri i invalidá capulu si î-i incungurá faci'a, care pareá a fi spresiunea personificata a suferintiei.

'Mi pareá fórte straniu, cá déns'a nu urmá si mai departe calea s'a, precum presupuneám eu, ci merse de-adreptulu spre bai'a cea inchisa si incepú a tocá si a scuturá de scânduri.

„Bucuru!“ strigá ea cu vóce rogate. „Bucuru!“ fétulu meu, deschide, cá-ci eu sum, maic'a-t'a!“

Dupa ace'a 'si puse urechi'a pe paretele de scânduri, cá-si-cându ar' asceptá se capete respunsulu doritu.

„Bucuru!“ strigá déns'a éra — si dupa o mica pauza „Bucuru, copilulu meu, fetiorulu meu, nu me audi?“

Dar' nici unu respunsu nu urmá. Totulu remase in tacere si in linisce cá mai înainte, numai o lina suflare a vântului legáná cunún'a aprópe vesceda ce erá atêrnata de cruce.

... Betrán'a erupse intr'unu hohotu asurditoriu: „Ha-ha-ha! ei au inchisu bai'a, cá se nu potu intrá la tine!“

„O! nebunii de ei, nu scíu, cá iubirea de mama este mai puternica decâtu ori-ce pe lume.“

„Da, la tine, numai la tine voiescu se ajungu!“ strigá ea si incepú a sgêndurá si a impinge totu mai tare scândurile. Inse acestea eráu atátu de bine asiediate încátu tóta trud'a debilei femei remase zadarnica.

Puçinu têmpu mai lucrá betrán'a la delaturarea baricadei, apoi incetându priví cu ochii tiêntiti inaintea ei. Atátu de infioratoriu luciá acestia in grosiórele loru, câtu tí-se pareá cá din ei schinteéza... nebulie. Apoi indreptându-si privirea spre cruce adéncu mișcata murmurá:

„O, da: acum scíu eu cum a fostu! Voiái se-ti vedi maicuti'a fericita... voiái se-ti aduci nevast'a a-casa... de-ace'a ai sapatu... dupa... auru. O, da, o scíu! câtu te trudiái si lucrái cá desperatu, inse noroculu n'a voítu se-ti suridia!“

„Si ce e mai multu, inca si afurisítulu de Mânca-auru, pre totu pasiulu urmarindu-te, se siliá inadinsu a te intunecá si a-ti rapí pe ace'a unica fiintia, carea ti-ar' fi inveselitu dílele-ti posomoríte. Dénsulu intocmai cá uliulu celu tiranu, carele rapesce porumbulu nevinovatu — voiái se-ti rapésca... mirés'a. Tu inse n'ai desperatu, ci din contra aveái nadejde, cá tí-se-va imbunatatí sór-

tea,... si éta cá ti-a si fostu mai partinitória! Ha! inse acum te aducu... palidu si fâr' de viétia, si lángha tine lucescu nenumeratele globurile de auru curatu... Auru afurisítu!“ — strigá ea de-odata multu agitata. — „Luati! luati! duce-ti totu! numai pre fíiulu meu datí-mi-lu ér' inapoi própta betránetieloru mele, si bucuria vietiei mele!“

In fine betrán'a se mai linisce, 'si trase éراسi la locu nafram'a de pe capu, carea in dorerea s'a a fostu datu-o inapoi, 'si tocmi si 'si puse in ordine pèrulu celu caruntu ce-i cadíuse pe frunte. Dupa ace'a, cá-si-cum s'ar' fi crezitu dintr'unu somnu, 'si frecá mai de multe ori ochii, si privindu in giurulu seu... me observá pre mine.

„Dee-ti D.-dieu bine!“ díse ea, apropiându-se de mine. „Acolo unde siedi tu, a siediutu elu de multe ori, mâncându-si prândiulu seracutiú.“

„Cine drag'a mea?“ intrebái eu prelángha tóte cá intielegeám totu lucrulu din cele petrecute mai inainte.

„Cine?... dar' Bucuru, fíiulu meu!“ díse ea cá m restitu. „Inse“ adause cu vóce mai domóla, „Ah, da! Eu am uitatu cá tu esci strainu. De unde se o fi scíutu tu?“

„Vei fi ostenita, bunica!“ dísei eu, „suírea acestui délu e cá m ostenitiósa. Vínó! siedi si te odichaesce puçinu!“

„Dreptu ai!“ respunse betrán'a, „drumul din satu pân' aci e cá m piedísíu, si eu fiindu betrána, abíá me mai tiênu, petiórele-mi slabe. Alt'cum de câté ori veniám se cercetezu pre fíiulu meu, totu-de-a-un'a trebuíám se odichnescu in acestu locu.“

Intr'aceste se asiediá betrán'a pre covoru josu, vis-à-vis de mine.

„Audi!“ díse ea dupa o mica pauza. „De tine 'mi place, faci'a t'a spune, cá esci omu bunu!“

„Ti multiamescu, bunico, pentru vorbele-ti magulitóre,“ replicái eu suridiéndu.

„Nici-decátu...“ díse ea. „Tu nu esci cá si cei de-acolo de josu,“ replicá de nou, aretându cu mân'a mâniósa spre vale.

Numai chiar' ace'a am voítu se-ti spunu, cá ochii suntu oglind'a inimei; intrênsii vedi icón'a sêmtieminteloru. Tu ai o inima buna, si ah! ace'a e atátu de rara pre pamentu!“

Apoi éراسi tacú betrán'a si-si plecá capulu pre mâni; ci indata se scolá si pasi iute inaintea mea.

„Straine!“ díse déns'a, „cugeta numai, ómenii cei blastamati si fâra rusne de acolo de josu dícu: cá eu asiú fi o nebuna! Pre D.-dieu inse 'ti spunu, pre D.-dieu! cá eu nu sum...“

Ah! nimenea nu scíe ce nutresce, ce sêmtie inim'a sfasfata si plina de dorere a unei mame nenorocite, nimenea nu scíe, cá si eu sum un'a dintre aceste... 'su o mama nenorocita si démna de compatimire, dar' nu o... nebuna!“

(Va urmá.)

LUCRETT'A FRENTIU.

Strad'a Carmen Sylv'a.

— ROMANU. —

(Urmare.)

XXXIV.

Unu versu uitatu.

Concertele din gradin'a „la pomulu verde,“ in Tênipesci se succedáu cá si mai nainte, dar' publiculu se rarise din anu in anu, cà-ci afacerile eráu in decadentia.

La banc'a din Tênipesci, obvenira asiá de mari schimbari, încátu nu se mai gasiá acolo nici unulu dintre vechii functionari. Lusticu murise, Smaltiu gasise altu postu mai bunu, Traianu éra dupa-cum scimu, devenise omu de litere. Si dintre consilieri murise cea mai mare parte, numai Richter asistá mereu la siedintie cu zimbetulu seu dulceagu. Afacerile bancei mergeáu slabu, cà-ci succursal'a Patriei i luáse o mare parte din clienti si-apoi, dupa-cum am apucatu a o spune dejá, comerciulu preste totu erá in decadentia.

La succursal'a Patriei ajunsese dirigentu betrânulu Manuilu Icóne, cà-ci Talionu crediuse a face pe placu presiedintelui Urduga, care adâpostise pe fiiulu seu, si-apoi Talionu insusi gasise intru ace'a unu clericu, care luáse in casatoria pe biét'a Ulpia, si nu mai erá avisatu a pricopsi pe vre-unu têneru cá se-lu póta apoi gineri.

Niculitia Barda erá adjunctu la succursala si totu-odata soçiu alu Catinecutiei. Nu scimu de care din cele dóue functii i-se urise mai tare.

Traianu 'si cladise o càscióra, colea afara in o mahala, si o asiediase dreptu in midiloculu gradinei.

Sér'a cându ceriulu erá instelatu se puneá pe balconu si visá, visá mereu.

Se mai ingrosiase puçinu si pèrulu incepteá a i-se încàruntá, desí nu aveá mai multu de trei-dieci si siése de ani.

De cându i-amu facutu pentru prim'a óra cunoscentia la concertu, trecuse tocmai diece ani, dar' fiindu-cà nu se insurase, totu printre têneri 'si aveá amicii, cu cari i placeá se faca excursiuni, cându mai mari, cându mai mici.

Pe Bucegiu nu mai fusese, cu tóte cà de mai multi ani 'si propusese in fie-care tótna se revisiteze acele locuri, care in memori'a s'a i-se presentáu cá lácasiulu adeveratei fericiri, dar' in fie-care anu i-se opuse vre-o pedeca si nu-si potuse deci revedeá cu ochii visulu seu celu de auru.

„Sâmbat'a víitóre mergemu la Bucegiu,“ cu aceste cuvinte se introduce unu têneru amicu alu seu la dènsulu, „vfi si d.-t'a.“

„Pe josu?“

„Ba nu, càlari.“

„Da voiui vení. La ce óra plecamu de-aici?“

„Dupa diece.“

Sâmbata deminét'i'a unu conductu de cincii siése trasuri pline cu têneri imbracati toti in cos-

tumu de turisti, in capu cu pèlarii usiorele de písla impodobite cu pene de paseri, fie-care cu câte o càrja lunga de munti in mâna, cutrierá stradele orasiului.

Tóta lumea se opriá si privindu in urm'a loru cu unu zimbetu de placere diceáu:

„Facu o excursiune, de buna-séma pe Bucegiu!“

Érá in adevèru societatea care 'si propusese acésta tiénta si din care multu incercatulu amicu alu nostru Traianu Mistrelu făceá si elu parte.

Curs'a in trasura merse pâna la comun'a Branu. Aici prândíra; intru ace'a veniva conductorii cu caii comandati, si in povesci, glume si rîsete, cavalcad'a o luá in susu spre munte, mereu in susu.

Traianu din fire mai tacutu, nu participá la veseli'a generala, si fiindu totu-odata mai inaintatu in vârsta, prin urmare mai asiediatu, bá si cev'a mai greoiu, remase puçinu mai pe urm'a celoru-lalti, ér' unulu dintre conducatori 'si socoti de datori'a s'a, cá se remâna lînga elu si se-i tiénta de urítu, spunèndu-i un'a alt'a.

„Adi par' cà-i serbatóre,“ dîsè George conductoriulu.

„Da!“

„Taierea capului sf. Iónu, déca nu me in-sielu,“ continuá George.

„Asiá-mi pare si mie,“ afirmá Traianu căm confrariatu, cà-i acésta cestiune nu-i presentá nici unu interesu si-lu conturbá in gândurile s'ale cari rataciáu departe, inse nu departe in spatiu, ci departe in tîmpu.

George séu cà nu intielese neplacerea ce produceá conversatiunea s'a asupr'a lui Traianu, séu cà erá tare preocupatu de obiectulu seu, ori din o cauza ori din alt'a urmà inainte.

„Suntu dara tocmai diece ani, cându pentru antái'a data am mersu cá calauzu pe Bucegiu, si de-atunci necontenitu 'mi urmezu acésta meserie!“

„Diece ani!“ esclamá Traianu surprinsu, cà-ci si elu in momentul de plecare 'si aduse a-minte, cá dupa dat'a dilei eráu diece ani de cându facuse ace'a memorabila excursiune „la omu.“

„Da, si-mi pare cá-si-cându ar' fi fostu numai eri. Scíu, cá si acum, cà erá o cocóna cu dóue coconitie si cu unu coconasiu pe care i-am calâuzitu.“

„Dar' n'ati mersu pâna „la omu“ ci v'ati intorsu dela schitulul Jalomiti'a,“ dîsè Traianu, care resèntiá o duiósa placere a se intretiénè cu acestu omu simplu despre ace'a fiintia, care avuse o in-rîurire asiá de mare asupr'a sortii s'ale si pe care nu o uitase si nu o poteá uitá nici-odata. George de buna-séma vorbiá despre societatea din care Corali'a facuse parte.

„N'am mersu nu pâna „la omu“ ci ne-amu intorsu dela schitu,“ afirmá George si plinu de mirare căutá in faci'a lui Traianu.

„Me temu, cà d.-t'a esci unulu din acei domni,“ dîsè elu apoi, „care a-ti venitu cu cev'a mai in urm'a nótra la schitu.“

„Da, suntu!“ replică Traianu, dar' nu mai adause nimicu.

George i mai spuse câte tóte povestindu-i felu de felu de patianii, ce avuse prin muntii Bucegiului, dar' Traianu nici că 'lu mai întielegeá.

Sufletulu seu 'si revocase cu doru si jale totu ce se petrecuse in peșter'a schitului între elu si Corali'a. Ce lucru puçinu si de nimicu in ochii altor'a, o lume întréga de fericire si de dorere, de dulcétia si de amaratiune pentru Traianu.

Drumul deveniá totu mai repeditu, mai neumblatu, acum se prefacuse in plaiu de munte, alocurea in càrare îngusta. Tovarasi cei tēneri ai lui Traianu nu mai alergáu in trapetu, ci mergeáu acum si ei incetu, frumusielu in pasu.

„Mi-e téma că de séra nu vómu poté mâneá la schitu,“ dișe unulu dintre turísti.

„La schitu,“ replică George conducatoriulu. Unde ve gânditi. Am plecatu la patru din Brannu, pâna in Jalomiti'a suntu siese césuri, ni s'ar' face nópte tocmai la „plaiulu reu,“ diu susu de vam'a dela Gutau.“

„Domniat'a dicitu dara se dormimu la Gutau,“ întrebă turístulu.

„Dieu că va fi mai bine!“ replică George.

Asiá se si facu. — Cu tóte că erá luna, turístii primira ospitalitatea plaiesiloru unguri si dormira in paturile loru, inse vre-o dóue óre numai, că-ci pe la trei deminétia se scolara si se preparara de duca.

Erá o nópte minunata, o positiune rapitóre. In drépt'a paretii cei stâncosi ai Bucegiului, in stâng'a platourile terasate ale paduriloru prin cari venise, ér' de-asupr'a loru, ceriulu azuriu cu miliardele de stele si cu regin'a noptii. Unu aeru frescu, invioratoriu, nu prea rece. Maiestós'a tacere a noptii si a muntelui adormitu.

Tēnerii amici ai lui Traianu fura atátu de impresionati de acésta sceneria tainicu-incântátóre, încátu spontaneu formara o grupa si cu privirile redicate spre ceriu intonara o melodia doiósa.

Lun'a dórme maestósa
Preste déluri preste vai,
Er' tu scump'a mea frumósa
Esci descépta si suspini.

„Ah, scump'a mea frumósa, unde esci tu,“ oftă Traianu in sine. „Dar' ori unde ai fi, esci mórta pentru mine!“ adause elu apoi.

„Plaiulu reu,“ pe care trebuira se-lu tréca pentru a merge din Gutau la Strunga, unde este punctulu vamalu românesc, erá in adeveru o póteca periculósa; dar' multiamita calusieiloru de munte, cari călcáu atátu de siguru încátu trebuia se te minunezi de ei, nu se întēplă nici măcaru unu singuru pasu gresitu, cu tóte că nu se luminase inca de díua.

De-abiá cându ajunsera susu pe muchi'a muntelui, unde prin o curmatura a crestei s'ale natur'a formase o uriasia strunga, diorii se arátara spre stâng'a turístiloru.

In drépt'a că vre-o suta, dóue de pasi dela strunga, de vale erá o ticalósa coliba, care representá „oficiulu vamalu“ si unde turístii aveáu se-si indeplinésca formalitatile de trecere.

Dar' domnii functionari dormiáu de siguru. Nu se vedeá nici unu sufletu afara de dorobantiulu solitariu, care că sentinel'a frontierei române, stateá cu pușc'a la umeru, pe prisp'a colibei si priviá la cei sositi.

Preste puçinu, atrasu de sgomotulu ce faceáu turístii, se aretă in usi'a colibei unu personagi, care cu totu frigulu de deminétia nu erá imbracatu decátu numai in o camesia de nópte nationala cusuta cu pui de arnicu negru si rosii.

Erá incheiatu, nu-i vorba, la gútu cu o chietóre rosie, dar' peptulu seu cu tóte astea stateá golu si se oferiá asiá neacoperitu sarutarei vēntului matinalu si aspru, care veniá de pe piscurile maretiiulu Bucegiu.

Josu in valea Jalomitiei o bruma grósa acoperiá érb'a cu unu vèlu ghetiosu si cu tóte astea acelu personagi din usi'a colibei pareá a se sēmti că si sub ceriulu Nizei séu alu Genevei, la bordulu mării.

Erá comandantulu pichetului si totu-odata vamesiulu punctului „Strunga,“ erá cerberulu care paziá intrarea in regatulu român, dar' unu cerberu fórté tratabilu, care nu refusá de a luá o gura de cognacu din o butelca ce-i presentara turístii si care in locu de ale vizá pasiapórtele le dori petrecere buna.

Cám pe la optu óre cavalcad'a nóstra sosise la Schitulu Jalomiti'a, unde descalecara cu totii impreuna.

Calugarii eráu in besericutia. Tēnerii intrara cu totii că se asiste la liturgie. Traianu inse remase afara in peștera si ce'a ce se petrecu in sufletulu seu erá mai multu că o rogatiune, rostita dupa vre-unu tipicu. Cu fervóre se rogá la atotopotintele dar' nu pentru fericirea s'a, ci pentru ace'a a fiintiei pre care o iubise mai multu in lume si pe care o iubiá chiar' si acum.

Acésta rogatiune spontanea pareá a-lu fi umplutu cu taria, pareá a-i fi datu din balsamulu credintiei, că-ci tristeti'a si amaratiunea, ce-i cuprinse sufletulu totu mai tare, din ce se apropiase mai multu de schitu, i-se luáse de pe inima pentru a face locu unei doreri mai line.

'Si reamintí pâna si cele mai neinsemnate momente ale primei s'ale întēlniri cu Corali'a. Colea lângá pârlazu o vedise pentru prim'a óra si — sarindu preste undele spumegóse ale Jalomitiei sboráse la ea. Dincolo la intrarea peșterei stase Catincuti'a si cetise.

Ce inscriptiune i atrasese óre atentiunea.

Traianu incepu se caute. Mintea s'a erá asiá de captivata de imaginile souvenirului încátu uitase, că unu spatiu da diece ani 'lu despartíse de-acele momente dulci si că in acestu tēmpu de diece ani, multe din inscriptiuni se voru fi stersu, ér' altele se voru fi adaogatu din nou.

Amiculu nostru nu se gândí la ast'a ci căută . . .

De-odata se oprí uimitu.

Fie-care resuñare
 'Mi pareá cá si-o saltare,
 Si credeám dintr'o privire
 Se sorbu lumea de iubire,
 Inim'a se-mi crésca, crésca,
 Lumea 'ntr'éns'a se 'nflorésca.

30 Aug. 1886.

C. M.

Aceste versuri eráu scrise cu creionu de o mâna delicata — de ieri numai. Aceste versuri eráu ale s'ale proprie, nisce versuri nepublicate, pe care le uitase c' totulu, de care inse acum cá prin o minune 'si aduse a-minte, cá eráu dintre acele, ce le dase Coraliei la acelu balu memorabilu, cându se logodise cu ea in taina.

Inscriptiunea erá de ieri si semnata cu literele C. M. — Corali'a Moleanu.

Nebunia! Corali'a nu se mai scriá Moleanu, erá maritata, o numiá Furculici.

Cine scie unde ajunsese versurile s'ale din mânila ei, si ce baietiandru, care nici nu-lu cunosceá, de a cărui esistintia nici elu nu aveá nici o sciintia, le reproducese ieri cu creionu acolo pe paretii de pétra picuratóre a peșterei!

Traianu ar' fi doritu se ispitésca pe calugari; dar' totu cuprinsulu schitului se aflá la slujba in besericai, ér' soçii sei, dupa ce-si satisfacura curiositatea, esíra pâna-ce nu se terminase serviciulu divinu si dioriáu de plecare.

(Va urmá.)

TEOCHAR ALEXI.

GALETORIA INPREGIURULU PAMENTULUI IN OPTU-DIECI DE DÍLE.

De A. d'Ennery si Jules Verne.

(Finea.)

Scen'a 6.

Cei dinainte, fâra Fogg.

Passep. (la o parte): Mr. Corsicanu, unu hotiu? Cine si-ar' fi inchipuitu vre-odata un'a cá ast'a?!

Aonda (câtra Nemea): Serman'a mea Nemea!

Nemea: De ce me plângi?

Aonda: Ce desamagire pentru serman'a t'a inima.

Nemea (cu mândrie): Fii linișcita, sorò! Nici odata nu va iubi Nemea pre unu omu, care nu e demnu de stim'a si de respectulu ei! (cade pe unu scaunu.)

Arch. (aréta spre lantiurile de mâna ce le tiénu politistii gat'a): Numai unu momentu, domnulu meu, si-apoi câtu despre mine, poti se me puni in lantiuri. (pasiesce spre Nemea): Me poti iertá, nobila dama, fiindu-cá mi-am redicatu ochii pâna la d.-t'a? (observa cá Fix 'lu fixéza ageru cu ochii si murmura la o

parte): Nici macaru o silaba nu-i potu spune si ast'a o numescu ei dreptate!

Nemea (a luat unu condeiu de pe mésa si a scrisu câtev'a cuvinte pe o hârtia): Ací e ultimulu meu cuvântu! (i-dá lui Archibald unu biletu, Archibald vré se cetésca): Nu, nu acum, o vei cetí numai — cându vei fi departe de ací!

Arch. (vêra biletulu in busunariulu dela peptu la inima): Si-acumu, voi ómeni ai legei, veniti încóce, eu suntu gat'a! (intinde mânila, cá se-i puna lantiurile.)

Fix (i-i pune lantiurile la mâni): In fine!

Unu servitoriu de telegrafu: (intra repede si-i dá lui Fix o telegrama): O telegrama expresu pentru Mr Fix!

Fix (ia telegram'a): Pentru mine dela presidiulu din Londr'a! — Aha, suntu instructiunile ce le asteptu! (cetesce): „Sistéza imediatu urmarile!“

Aonda si Passep. (surprinsi): Cum?

Fix (cetesce mai departe): „Hotiulu care nu paraisce nici-odata Londr'a, se afla de 8 díle in mânila nóstre.“

Aonda si Passep. (veseli): Ce spui?

Fix (perplesu): Se fia cu putintia?!

Passep.: Dér' cetesce mai departe!

Fix (tremurându): „Se afla — de 8 díle in mânila nóstre si Banc'a érași in posesiunea banieloru ei.“

Arch. (zimbundu): Atunci vei fi asia de bunu si 'mi vei dá și mie indereptu pe ai mei!

Passep. (catra Archibald): Asia dara nu poti fi d-t'a ...

Aonda (uimita dar' cu bucurie): Archibald nevinovatu?!

Fix: Atunci pentru-ce mi-ai spusu, cá d.-t'a ...

Arch.: Hei, pentru-cá totu-si se te poti linișci puçintelu!

Fix (i dá pung'a cu banii machnitu): Suntu pierdutu! — Nu mi remâne altu cev'a de facutu, decâtu se-mi dáu dimisiunea! (ese siovaindu, politistif fi urméza.)

Arch. (catra Nemea): Si d.-t'a, scumpa Nemea, n'ai se-mi spui nimicu?

Nemea: Nimicu!

Aonda si Passep.: Cum?

Nemea: Cetesce ce ti-am scrisu!

Arch. (scóte biletulu si cetesce): „Celu mai mariimosu dintre toti mincinosii! Inim'a mea te intielege si admira generositatea d.-t'ale! — Nemea.“

Aonda: Dar' cum ai cunoscutu cá s'a acusat unu falsu?

Nemea (plina de sêmtieméntu): Fiindu-cá 'lu iubescu!

Passep. (striga plinu de bucuria): Victoria! — Asi'a 'mi place si mie! Ah, ce bucuria va avé bunulu meu stapânu, cându va audí tóte acestea!

Aonda: Oh, de-amu poté fi martori ai triumfului seu!

Arch. (se uita la orologiu): Potemu fi, — e cu putintia inca!

Toti: Cum?

Passep.: Trenulu a plecatu!

Arch. (cu incredere): Nu face nimic! Ve voi arată, că nu înzadaru am fostu în scôl'a lui Mr. Fogg, — 'mi adunu merite pentru „Clubulu Excentricu“ si iáu unu trenu separatu! (esu toti.)
(Cortin'a cade.)

Tabloulu 15.

Trei nunte deodata.

(Sala mare în noulu palatu alu „Clubului Excentricu“ din Londr'a construitu si împodobitu bizaru din diferite feliori de stilu architectonicu; giuru împregiuru palmi si alte plante înalte, iluminare feerica. Mobilare bogata. Unu mare si pomposu orologiu în paretele din mijlocu arêta la redicarea cortinei 8 ôre 45 minute si se mișca minutariulu înainte, asia că publiculu 'lu vede în tîmpulu scenelorurmatore.

NB. Acî se potu intercalá dantiuri si cântece, care glorifica serbarea de înangurare a noului palatu alu Clubului; în casulu acest'a s'edu déjà pe scena toti membrii Clubului cá publicu; êr' déca nu se face nici o productie, atunci servitorii stau postati la usi în bogatele livrele si domniî intra, la redicarea cortinei, din odaile laterale în sala. În casu că se dantieza si se cânta, se întielege de sine, că orologiuulu trebuie îndreptatu asia, că abia la începutulu dialogului ce urmêza se arete 8 $\frac{3}{4}$ ôre.)

Scen'a 1.

Flanagan, Stuart, Ralph, Sullivan, membri de ai Clubului, servitori.

Flanagan: Serbarea nôstra e stralucita, ast'a trebuie se-o marturisescu.

Stuart: Se crede omulu transpusu de pe negurosii tiermi ai Tamisei într'unu palatu de Dîne alu Arabiei.

Sullivan: Si tôte astea nu ne costa nici mai multu nici mai puçinu decâtu milionulu — ce-lu vomu câscigá preste unu sfertu de ôra.

Ralph: Nu cumv'a ve pare reu de acêst'a?

Flanagan: Nici decumu, — nu poteámu întrebuintiá banii mai nobilu si mai corespundietoriu.

Sullivan (zîbindu): Bietulu Fogg!

Stuart (arêta la orologiu): Nu triumfati prea de tîmpuriu, domniloru! — Numai cându orologiuulu a sunatu ultim'a batera a ôrei 9, numai atunci suntemu noi învingatorii!

Ralph: Ridiculu! Cându a sositu ultimulu trenu dela Liverpool?

Flanagan: La 7 ôre 23 minute, — si celu mai apropiatu trenu sosese abia dupa mediulu noptii!

Sullivanu: Atunci stâ bine caus'a nôstra, — căci déca amiculu nostru Fogg ar' fi intratu în Londr'a la 7 ôre 23 minute, atunci ar' fi déjà acî în Clubu.

Stuart: Ast'a-i adevratu!

Flanagan: Scie Domnedieu unde s'a ratacitu! Peste 9 minute au espiratu cele 80 de dfile si dela plecarea lui n'avemu nici o scire despre elu!

Sullivanu: De-sî telegrafulu i-a statu la dispositiune pretutindenea!

Ralph: Oh, a pierdutu, de o suta de ori a pierdutu! — Eri a intratu în postu vaporulu „China“ din New-York, pe care cu tôte astea ar' fi trebuitu în modu necesaru se-lu folosêca déca

voia se sosêca tocmai la tîmpu! — Éta acî „Gazet'a navei“ cu list'a caletoriloru, — gasescu în ea o multîme de ômeni dar' nici unu singuru Fogg.

Stuart (se uita la orologiu): Inca 8 minute!

Flanagan: În celu mai favorabilu casu amiculu nostru a sositu pâna în Americ'a de nordu si astfelu va fi în Londr'a preste 16 ori 18 dfile.

Sullivan: Hei, ada încôce siampania! Trebuie se fimu echipati!

Stuart: Marturisescu că eu suntu puçintelu agitatu! — Inca 6 minute!

(Se aduce siampania. În odaile laterale incepe dantiulu.)

Unu servitoriu (intra): Afara suntu nisce ômeni cari dorescu se vorbêca cu Mr. Fogg!

Toti (stau unu momentu nemișcati): Cum?

Ralph: Mr. Fogg?

Stuart: Ce se 'nsemneze ast'a?

Sullivan: Asiadara ômenii 'lu credu acî? — Trebuie se fia o eróre?

Ralph: Care se va lamuri indatu (catra servitoriu): Ada pe ômenii acei'a înlantru?

(Orologiuulu arêta 4 minute înainte de 9.)

Scen'a 2.

Cei dinainte, Archibald, Passepartout, Aonda, Nemea, Margaret'a, domni si dómne.

Archib. (adresându-se catra membrii Clubului): Unde e? — Unde e Mr. Fogg.

Stuart: Cu Mr. Phileas Fogg doriti se vorbiti, domnule?

Arch.: Negresitu, — dar', nu-lu vedu!

Sullivan: Da, dar' e în Londr'a?

Arch.: De siguru! — Trebuie se fia déjà acî!

Ralph: N'a aparutu inca!

Toti (adeca ai lui Fogg uimiti): Cum?

Passep. Domnedieule preapotentu! — Atunci totulu e pierdutu!

Arch.: Atunci se nu fi sositu trenulu separatu dela Liverpool?

Passep. Pôte s'a întemplatulu vre-o nenorocire pe calea ferata?

Sullivan: Noi n'amu audîtu nimicu!

Ralph: Tacere, domniloru! — 9 ôre!

(Orologiuulu începù a suná 9 ôre.)

Arch. (cu vóce pierduta): Grozavu! — Tôte sperantiele miele suntu nimicite!

Aonda: Oh, scumpe amice — iubitululu sufletulu meu, — audîme!

(La batai'a a 7-a a orologiuului grupulu se împarte în dône parti în fundulu scenei. La a 8-a bataia intra Fogg în toaleta de balu si în momentulu de a-si îmbracă definitivu manusi'a a dáu'a.)

Scen'a 3.

Cei dinainte, Fogg.

Fogg: Buna sér'a, domniloru!

Toti (înarmuriti): Chiar' elu!

Aonda: (plina de bucuria alêrga în braçiele lui): Multiamita ceriului!

Nemea: Dar' cum s'a întemplatulu întardfêrea ast'a nôua?

Fogg: Ve rogu se me iertati, — manusiarulu m'a facutu se asceptul!

Ralph: (catra toti): Unu „urra!“ se strigamu pentru presedintele nostru Phileas Fogg!

Toti: (striga): Urra!

Flanegan: Ai câscigatu, amice!

Stuart: A câscigatu stralucitu!

Arch.: Si onóre si bani!

Fogg (imbraçiosiandu pe Aond'a): Si o soçia iubita! — Dar' Archibald —

Arch.: Nu mai e hotiu!

Passep.: S'a jertfitu pentru d.-t'a.!

Arch. (intinde Neneei mân'a): Resplat'a éta-o, mirés'a mea!

Passep. (catra Margaret'a): Si aci a mea!

Marg.: Dar' 'mi vei fi si credintiosu?

Passep.: Ba mai multu inca: „Excentricu!“
(Cortin'a cade.)

IN REVERIE.

— Poesia in prosa. —

... O vedu adese in visurile mele, in meditariile mele!

In radiele disparénde ale sórelui, in frumosulu amurgu alu serei, vedu faci'a ei stralucitóre.

E totu ea! E totu copil'a frumósa cu perulu negru, cu gurit'oa rosia, cu faci'a alba; e totu ace'a, care asia de multu me farmecase. E totu ace'a, pre care o iubiám cu atát'a focu. E totu ea! ace'a, care parasindu acésta lume desiérta lasase unu golu in inim'a mea, — unu golu, pre care nu credu se-'lu mai póta umplé vre-o fientia in lume.

Par'-cà o vedu in ultimele s'ale momente cându galbena si slaba, priviá cu ochii sei lucitori spre mine. Voiá se díca cev'a, o precepeám dar' vócea-i amuti, numai ochii sei càutáu spre mine cu atát'a tristétia cu atát'a doiosia, càtu lacremi fierbinti incepura a picá din ochii mei.

I strînsei cu affectiune recitele mâni, incarcândule de sarutari fierbinti. — Dar' ce folosu?..

Unu „nu... me... uitá... càci... te-am... iubit... in... tó... ta vi... é... ti'a mea!“ — mai esí cu greu de pre buzele s'ale, si apoi... intorcându si privirile spre parintii sei... tacù pentru totu-de-a-un'a...

Plânseiu cá si unu copilu, si in diu'a in care o inmorméntara, stám tacutu, chiar' cá si o statua rece de marmora. In desiertu fura tóte nisuintiele amiciloru mei de-a me face se vorbescu cev'a in dñu'a ace'a — taceám cu inim'a sdrobita de dorere.

De atunci o plângu neincetatu.

Cà-ci ce-mi mai si folosese viéti'a, cându ace'a carea sperám cà-mi va indulcí órele triste ale vietiei, nu mai este...

AURELU C. DOMSI'A.

DIVERSE.

Cronica. — Sesiunea anuala a Academiei romane s'a deschisu in Bucuresci in 3 Aprilie n. la 1½ óra d. am. in present'i'a Maiestatiloru Loru Regelui si Reginei României.

La sosire, Maiestatile Loru au fostu intemperate de d. M. Cogalniceanu, presedintele Academiei, care oferí gratiósei Suverane române unu mândru buchetu, de d. D. Sturdz'a, secretariulu generalu alu Academiei, de d-nii Aurelianu, generalu-adjutantu Falcoianu, Hajdeu si doctorulu Brânza, care asemenea dete unu buchetu de flori Reginei.

In sal'a siedintieloru se afláu toti membrii activi ai acestei inalte Adunari.

M. S. Regele, dupa-ce, cá preside de onóre a Academiei, luá locu in fotoliulu presedintialu, rostí urmatóri'a cuvântare:

— „Cu prilegiulu ântâiei întêlniri a Academiei, in anulu acest'a, Regin'a si Eu venimu cu bucuria in midiloculu d.-vóstre spre a Ve aduce in persóna salutarile Nóstre cele mai calduróse.

Neincetatu urmarimu lucrarile d.-vóstre si constatamu cu vie placere, cá prin sêrguinti'a si mucc'a membriloru Academiei, sciinti'a si istori'a nóstra a fostu inzestrate cu unu materialu pretiosu si insemnatu. Academ'i'a a deschisu ast'felu unu isvoru bogatu, care ni-a desvêluitu trecutul si care este meritu a serví generatiuniloru viitóre cá se apreçieze impregiurarile grele pe cari tiér'a le-a strabatutu pentru a ajunge la inaltîmea de astadi.

Urându cá lucrarile d.-vóstre se fia roditóre si *Academ'i'a se devie adevèratulu focaru alu sciintiei, care tre've se incaldiésca si se lumineze totu resaritulu, declaru sesiunea Academiei deschisa.* —

La acésta cuvântare, acoperita de aplause, D. Cogalniceanu, respundiéndu intr'unu limbagiu adêncu gânditu, sfêrsí ast'felu:

„Noi, mèdularii Academiei, vomu càutá se fimu totu-de-a-un'a la inaltîmea cugetarii Maiestatiei Vóstre.“

Dupa acést'a, Regele oferí Academiei oper'a Augustei Suverane, membra de onóre a Academiei, intitulata: „Cugetarile unei Regine.“

La care d. Cogalniceanu se grabí a multiamí din partea Adunarei, adaugându:

„August'a nóstra colega, nu prin vorba ci prin fapta, este podób'a acestui Corpu, asupr'a càru'i'a se resfrânge, mai multu decátu talentulu, geniulu Seu.“

Apoi d. Dimitrie Sturdz'a a cetitu unu raportu asupr'a lucrariloru Academiei pe anulu 1887--88.

Dupa ace'a d. Cogalniceanu cetí program'a lucrariloru pe anulu curente.

Apoi d. I. Calenderu, cu învoirea Maiestatii S'ale, dete cetire unei interesante precuvântari la Istori'a originiei dreptului.

D. A. Odobescu, urmându d-lui Calenderu, ceti o dare de séma asupr'a mai multor documente descoperite de d-s'a in archiv'a Parisului.

Dupa acést'a Regele declarà siedinti'a terminata.

Inainte de plecare, Regele si Regin'a se in-tretiênura cu multa buna-vointia cu toti membrii presenti, ér' la 3 óre parasira palatul Universitatii.

Visita pré inalta. Se dice cá M. S'a Monarchulu nostru Franciscu Iosifu I. ar' avé de gându se viziteze in primele dile ale lunei Iunie pe Regele României Carolu I. la Sinai'a.

Fortificarea Bucuresciloru. Camer'a româna a votatu unu creditu de 8.000.000 franci pentru continuarea lucrariloru de fortificatiuni a capitalei Bucuresci.

Bugetulu Romaniei pe anulu 1888—89 cuprinde atâtu la venite câtu si la cheltueli cifr'a de 181.066 314 franci.

Poetului M. Eminescu i-s'a votatu priu Camer'a româna o pensiune viagera de 250 lei pe luna.

Bancnotele de 1 fl. emise in 7 Iuliu 1866 se voru mai primi cá se se schimbe cu altele numai pâna la finea lunei Iunie a. c. Petitiunile trebuescu timbrate si adresate ministrului comunu de finanție.

Bibliografia. — **O noua scriere a Reginei Romaniei.** M. S. Regin'a României a datu publicitatii un'a dintre cele mai pretiose lucrari ale bogatului seu spiritu. — „Cuvinte sufletesci“ de Carmen Sylv'a suntu o bogatie de idei umanitare, religiöse si sociale. Cá limba, nou'a lucrare a M. S'ale e modelu de limba românesca.

Speramu cá nou'a lucrare a M. S'ale se va pune in vëndiare si ast'felu se va dá publicului potinti'a de-a si-o procurá.

Almanachulu societatiei academice social-literare „Români'a Juna“ din Vien'a. Tomulu II. a aparutu in editur'a aceleiasi societati avându urmatoriulu cuprinsu: „Scapata de suferintia“ Novela de Carmen Sylv'a. — „Ovidiu“ Actulu celu nou de Vasile Alexandri. — „De ce nu-mi vii“ si „Kamadeva“ Poesii de Mihailu Eminescu. — „Din experintie“ de Titu Maiorescu. — „Consciinti'a nationala“ de A. Mocsonyi. — „Donna Serafina“ de A. Naum. — „Epistola lui Naum.“ Poesia de Jacobu Negruzzi. — „Cânteculu dorobantiului“ si „Cânteculu tunarului“ poesii de I. Nenitiescu. — „Fântân'a Blandusiei“ si „Pastelu iaponezu“ poesii de D. C. Olanescu. — „Visurile“ poesie de Matild'a Poní. — „Educatiunea nationala“ de J. Popescu. — „Solidaritatea intereselor“ de I. Sbiér'a. — „Bobocelu“ Novela de I. Slaviciu. — „Despre elementele chemice“ de N. Teclu. — „Intelectualitatea“ cá nota esentiala a placerei estetice si morale, de S. Velovana. — „Seraculu“ poesie de J. Vulcanu. — „Characterulu lui Stefanu celu mare“ de A. Xe-

nopolu. — „Linistea“ poesia si „Fric'a“ novela de D. Zamfirescu.

Pietiuulu unui esemplariu trimisu franco-recomandatu e 2 fl. 20 cr., si se póte procurá si dela Redactiunea acestui diuariu.

GLUME.

Femeia perfecta. — La unu statuaru.

— Ah! ce frumoasa femeia!

— Da, este perfecta.

— Nu-i lipsesce decâtu facultatea de a vorbi.

— Tocmai pentru ast'a e perfecta.

Servitoriul credtiosu pana la morțe. Domnulu M. erá unu beutoriul de prima categoria. Intr'o di, dupa-ce golise mai multe butelii, dise cátra servitoriulu seu:

— Ioane, asiá mi-e de sete, încátu asiu bé pana asiu morl.

— Oh! d.-le, — dise servitoriulu, — dá-mi atunci voia se moriu cu d.-l'a.

Dóne lumi. — Ce-mi pasa mie de lume, diceá intr'o dí unu sočiu cátra nevêsta-s'a, tu singura esci lumea mea.

Camerist'a, ce se aflá in camer'a de alaturi, audí aceste cuvinte si cându preste câte'vea dile, domnulu i-i fece óre-care propositiuni amoróse, ea i-i dise:

— Ei, d.-le, ai se-ti uití prea curéndu lumea.

— Taci, náróda, dise sočiuulu, nu scii tu cá suntu dóne lumi: lumea vechia si lumea noua?

Costumu de Vinerea mare.

Proprietariu, Redactoru respundictoriu si Editoriu: NICOLAE FEKETE-NEGRUTIU.

Gherl'a. Imprimari'a „Auror'a“ p. A. Todoranu 1888.